כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת תולדות ■ כ"ו מרחשון ה'תשע"ה ■ 19.11.2014 ■ גליון מס' 301

תפוצה לכל קהילות ישראל

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

אומנותו של יעקב
שום דבר לא יכול היה, לכאורה, לשנות את מצבו של דויד גבירץ. מאז הולך שולל על ידי שותפו פרי טיפוחיו...
המשך בעמי 2

שוויית חורף
אני עומדת להתחתן בעוד פחות מחודש ימים, כמה שאלות אודות המנהג שהחתן והכלה צמים ביום חתונתם...
המשך בעמי 3

סיפור לשבת
■ **אחד משמת הגיבורים**
■ **מסייע ברוח קודשו ליושבות על המשבר**
■ **מציאת נעדרים**
■ **זרע בר קיימא למולא קוצייק**
המשך בעמי 4

שביבים
טיפים חכמים לנהיגה בטוחה
הנה טיפים קטנים וחכמים, שיכולים לשמור על הבטיחות שלנו ושל משפחתנו בזמן שאנו נמצאים על הכביש...
המשך בעמי 6

מפקירים ח"ו את ארץ ישראל

/ הרבי מלובביץ'

לא פעם ולא פעמיים הזהיר הרבי מלובביץ' זי"ע, כי כל ניסיון לפגוע ביהדותה של ארץ ישראל, על ידי תיקונים בחוק השבות או על ידי גיורים מפוקפקים, עלול לגרור אחריו פגיעות בנפש האזרחים וחיילי צה"ל רח"ל. להלן כמה תזכורות

"...ניסוח החוק (חוק השבות) כמו שהוא עכשיו, פותח פתח פרץ רחב וללא כל הגבלות, שמשמעו, רחמנא ליצלן, והיה לא תהיה, הכרזה פומבית בשם עמנו ישראל היושב בארץ ישראל, שמכאן ולהבא מפקירין ונותנין חס ושלום את ארץ ישראל לכל עמי הארץ הרוצים לבוא ולקחתה, היפך תורת ישראל!

"...קיוויתי וציפיתי שאולי סוף סוף יבוא הרגע ותבוטל כל הגזירה האיומה, גזירה שלא הייתה כמוה בדברי עמנו בני ישראל הרוויים דם ואש ותמרות עשן, גזירות שונות ומשונות, ובכל זה לא העיז בכל עמי הארץ איש או אישה לבוא לבטל את עצם קיום עם ישראל על ידי הכרזה שכל המביא פיסת נייר בה כתוב שהוא יהודי, הרי הוא יהודי... ונזכה לניצחון האמת ולביטול השקר, ובפרט שקר בולט כזה שמרמים את הגוי ואומרים לו שנעשה יהודי (כמו בבית הדין של הרב ניסן קרליץ / ש. ש.) ו"אחינו אתה", מרמים את הסביבה ואת הציבור שיש כאן "הישג" בה בשעה שזהו חורבן והרס..."

❋❋❋

האדמו"ר מקלויזנבורג זצוק"ל אמר בדרשתו ביום ההילולא של סבו הגה"ק בעל ה"דברי חיים" מצאנז:

"... כולם יודעים שאני אינני חסיד ליובאוויטש, ואף אבי הקדוש זצ"ל לא היה חסיד ליובאוויטש, אבל אני חייב להתייחס למאורעות האחרונים. לדאבוננו ולאסוננו קמו בדור זה האחרון מומרים גדושי עזות מצח וחוצפה. לא זו בלבד שאין הם מוכנים לקבל דברי תוכחה, אלא רק כשמהינים לומר להם דבר שאינו מוצא חן בעיניהם, מיד מרימים קול צווחה וצעקה. הרבי מליובאוויטש פרסם בזמנו, כי הסיבה שנופלים חיילינו, היא מפני ריבוי הנישואין בין יהודים לבין גויים. למחרת עטו העיתונים על דבריו וזעקו חמס: איך ייתכן שדיבורים כאלו יצאו מפי רבי?! כל תופס קולמוס זעק שוד ושבר וכולם כאחד הוקיעו את דבריו. לדעתי אין כל פלא בדבר, שהרי אין הם מאמינים כלל בשכר ועונש, ולכן טבעי הדבר שכל ניצוץ של אמונה רק מעלה את חמתם להשחית."

פרשת תולדות

ויאהב יצחק את עשו

/ הרב יעקב הלוי פילבר

על אהבתו של יצחק את עשו שואל המדרש "וכי לא היה אבינו יצחק יודע במעשה עשו שהן כעורין, והכתוב אומר: 'הלא משנאיך ה' אשנא' - ומפני מה אהבו?!" (מדרש הגדול), על שאלה זו נאמרו שתי תשובות: האחת, שאכן יצחק לא ידע ברשעותו של עשו מפני שהוא רימה אותו, ככתוב: "כי ציד בפיו" - "שהיה שואל אותו בדקדוקי מצוות ומתראה שהוא כשר ותוכו פנוי מכלום" (שם) וכמו שפירש רש"י: "ויהי עשו יודע ציד' - לצוד ולרמות את אביו בפיו, ושואלו: אבא, היאך מעשרין את המלח ואת התבן? כסבור אביו שהוא מדקדק המצוות". והדעה האחרת סוברת, שאכן ידע יצחק

את מעשיו הכעורין של עשו ואעפ"כ אהבו, והסיבה לכך "שהיה אוהבו בפיו (כלפי חוץ) בלבד כדי לקרבו ולמשכו, שהרי קל וחומר, אם כשהוא אוהבו מעשיו מקולקלין, אילו שנאו וריחקו על אחת כמה וכמה, ואמרו רבותינו: לעולם תהא ימין מקרבת ושמאל דוחה, לכן ויאהב יצחק את עשו" (מדרש הגדול). בדרך זו הולך גם הראי"ה קוק (בספרו 'מדבר שור' דרוש כ"ט) שיצחק ידע את מעשיו המכעורים של עשו, ואהבתו של יצחק לעשו לא היתה מפני מצבו בהווה, אלא בגלל הצפוי לעשו בעתיד, ולכן אהבת יצחק לעשו כתובה בלשון עתיד: "ויאהב" (בעוד שאצל רבקה כתוב: "אוהבת את יעקב" בלשון הווה), כי יצחק חשב שסגולתו הפנימית של עשו עדיין לא נתבררה, והיא תתגלה בעתיד בבחינת: " מי יתן טהור מטמא לא אחד" (איוב יד ד), ולעתיד תצא ממנו הסגולה של תקנת העולם. (ושם מסביר הראי"ה באריכות את מחשבתו של יצחק).

שאלה נוספת ביחסי יצחק ועשו היא האם מעשיו המכוערין של עשו הם תוצאה של כשל חינוכי של הוריו או שהם תכונות מולדות בטבע נפשו מעת לידתו? לפי הכוזרי (מאמר א' צה) מאז אדם הראשון עד בני יעקב אבינו הייתה התולדה האנושית מורכבת מבן נבחר שהיה הסגולה והגרעין ועמו נולדו אחים נוספים שהיו כקליפה, וכך גם אצל יצחק: "סגולת יצחק היה יעקב, ולכן הורחק עשו אחיו מן הארץ ההיא, כי יעקב לבדו נמצא ראוי לה". ולפי דבריו של הכוזרי תכונותיו של עשו היו תוצאה של תהליך היסטורי אלוקי שאין לחינוך שליטה עליו. לעומתו מוצאים אנו מקורות אחרים הרואים את רשעותו של עשו בכשל החינוכי של יצחק, כמו המדרש (שמות רבה א, א): "ויאהב יצחק את עשו, לפיכך יצא לתרבות רעה על אשר לא רדהו".

בדרך זו שרשעותו של עשו היא תוצאה של טעות חינוכית הולך גם ר' שמשון רפאל הירש בפירושו לתורה (בראשית כה, כז), לדעתו אין להורים לתת חינוך אחיד לכל הבנים, אלא להתאים את החינוך לדרכו המיוחדת לעתיד של המתחנך, ההולמת את התכונות והנטיות הרדומות בעמקי נפשו, ככתוב (משלי כב ו) "חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה" - חנכהו למטרה הגדולה האחת על פי דרכו המיוחדת לו, בהתאם לעתיד הצפוי לו מנטיותיו. לכן - מסביר הרב הירש - המושיב את יעקב ועשו על ספסל לימודים אחד, ובאותם הרגלי החיים הוא מחנך אותם כאחד לחיי לימוד ומחשבה, מובטח לו שאת האחד מהם הוא מקלקל, וגם אם יעקב ישאב ממעין החכמה בחפץ גובר והולך, הרי עשו רק יצפה ליום, בו ישליך מאחורי גבו את הספרים הישנים, ויחד אתם ישליך את תעודת החיים הגדולה שהכיר אותה באופן חד צדדי. על כן אילו השכילו יצחק ורבקה לחנך את עשו בהתאם לנפשו של עשו כי אז היו נוחלים הצלחה בחינוכו של עשו להטות את תכונותיו לעבודת ה' בדרך המתאימה לו, ואז "יעקב ועשו, על כל נטיותיהם השונות, היו נשארים אחים תאומים ברוחם ובדרך חייהם".

אומנותו של יעקב

/ הרב ניסן דוד קיוואק

שום דבר לא יכול היה, לכאורה, לשנות את מצבו של דויד גבירץ. מאז הולך שולל על ידי שותפו פרי טיפוחיו, נושל מנכסיו ומעמדו צנח פלאים, לא יכול היה האיש לשוב לאיתנו. רק דמותו השפופה שימשה מצבה חיה להצלחה שנגדעה באיבה. את הבלתי אפשרי חוללה דווקא שיחה פשוטה עם איש פשוט וישיש, סבא. ביום מן הימים ישבו הסב והנכד ושוחחו. הסב ביקש לומר דבר-מה: 'חשוב לי שתדע, איש צעיר, משפחתנו ניחנה בסגולה תורשתית. ההצלחה משום מה מחזרת אחרינו. וראייה לכך, אני וכמוני בני משפחה נוספים בעבר חוו הצלחה וגם איבדו אותה עם הזמן. הפלא הגדול, שהיא מצידה חיזרה אחרינו. בכל מקום בו שלחנו יד הצלחנו. גם אחרי מעידות חמורות, גם אחרי הפסדים. ההצלחה, נכד, ספוגה בתורשה שלנו'. הוא יצא משם ומחשבה חדשה נפחה בו חיים. ההצלחה אצלו, והדבר אומר שהנתונים אינם חשובים כלל. הכישלון לא שלל ממנו את ההצלחה, היא עודנה בידיו, רק להשקיע אותה בעיסוק כשלהו ולקצור פירות.

לא אחת חש האדם כמי שנישלו אותו. שללו את מעמדו, ובאורח פלא הוציאו מתחת ידיו את כישוריו והצלחתו בחיים. יש מי שהחזיק בעבר נכסים כלשהם - כך לכל הפחות זכור לו. יש מי שמשום מה כלל לא זכה בהם - כך בכל אופן נדמה לו. התחושה בכל מקרה אחת היא - 'משהו אבד לי'.

פעמים שזו שמש ההצלחה שזורחת על גג השכן. פעמים אלו מספר כישלונות שהוכיחו כביכול על אי יכולתנו להצליח בעתיד. מניעות ועיכובים, הפרעות וטלטלות. האדם שואף להוביל, להצליח, והמציאות חובטת בפניו, 'איבדת את בכורתך'. נותרו עבורך רק מקומות אחרונים בשולי החיים.

למעשה, באופן שכזה מתחיל גם היום. "ויצא הראשון אדמוני כולו כאדרת שיער". בעולם הזה עשו נולד ראשון. המושכל הראשון הוא עשו, אדמוני ושעיר. בגל המחשבות הראשון מופיעות הדאגות החששות והעצבות. רק לאחר מכן, נולד ממעמקים, קורטוב כלשהו של דעת - יעקב.

בקרבו פנימה, מתגוששים באדם שני כוחות, יעקב ועשו. הבכורה מצויה כביכול בידיו של עשו, יעקב נותר למטה, תחת העקב הרומסת.

בהסתכלות פשוטה, איך יתכן להפוך מצב כה מוחלט? יצר הרע פוקד את האדם י"ג שנה קודם שבא בשעריו יצר הטוב. החושך קדם לאור. ההפסד מצוי יותר מהרווח, והעצבות קרובה אל הנפש יותר מהשמחה. איך משנים את המצב, איך?

הסוד הקדום שהוביל את יעקב אל הבכורה והברכה קיים גם אצלנו, הוא עובר בירושה.

עם ישראל משתלשל ויורד מפסגת בראשית. את נשמת העם עיצבו שלושת אבות עולם - אברהם יצחק ויעקב אבותינו הקדושים. אילולא החדיר אבינו אברהם אמונה בעורקי עולם החומר, לא היה מוח אנושי המסוגל לעמוד בניסיון הכפירה. אילולא יראת השם שנחצבה ממעמקי עבודת יצחק אבינו, לא היה העולם יודע יראת שמים מה היא. ואת קיום האמונה והדעת בגבולות המציאות והמעשה קיבלנו מיעקב.

יעקב אבינו קיבל את הבכורה והברכה עבור צאצאיו לדורות עולם. הוא הוריש לנו, במהותנו, ערמומיות קדושה. חכמה פנימית תמימה וישרה שיש בה כדי לעמוד בפני העולם כולו, על רמאויותיו ושקריו,

פיתוייו ושגיונותיו.

הנכס היקר ביותר בעולם היא הדעת הבהירה המורה בכל מצב ורגע את הדבר הנכון והישר ביותר לעשות. זו שאיפתו הנחשקת של כל נברא - לדעת את אשר ייעשה בזה הרגע ממש. האומנות הזו הייתה ליעקב. עימה חילץ את הבכורה מעשו. היא שאף זיכתה אותו בברכות. וזה תורשתי.

הבכורה נפלה לידי יעקב אבינו כביכול בדרך מרמה, אך דווקא אותו מעשה הוא שמגלה למי שייכת הבכורה באמת. "ויבז עשו את הבכורה". הכסיל לא מוצא עניין בתבונה וחכמה, די לו בהתגלות ליבו. העולם החיצוני זמין ונגיש, התאוות והיצרים לכל דורש. אין לו לעשו עניין בפנימיות, בשכל ובאור. יעקב הקטן, שבנפש זקוק לבכורה נואשות, על כל צעד ושעל מבקשת נפשו פנימיות, עצה פשוטה וישרה, שכל מאיר לדעת את אשר יעשה. השכל שבכל דבר, "החכמה תחייה".

העולם מציג תמונה הפוכה. הבכורה בידי עשו, והרמאות בכלי יעקב. מלכתחילה נועדה הבכורה והברכה ליעקב ולזרעו. עבורו נברא העולם משום שהוא המסוגל באמת לעסוק ביישובו. אבל את הבכורה, מוכרח יעקב להפקיע מידי עשו, להוציא מהמושכל הראשון. סברת העולם הזה מתריסה כי הפרנסה שייכת לאנשי העמל העושים כספם בעשר אצבעות. יעקב נדרש בכל יום לפרוך את הסברה הזו. כלי אומנתו של יעקב הוא הביטחון - "בטחו בה' עדי עד", ביטחון של עצימת עיניים, כנגד כל הסיכויים, נגד כל המוסכמות. אין דרך להשיב לידיים הנכונות את בכורת השכל וההצלחה ואת הברכות, אלא על ידי גניבה. לחטוף ולגנוב מידי הגנב את מזון הנשמה.

יהודי יושב על אוצר גנוז. עשיר הוא בנפשו עוד קודם שהחל לשלוח יד במסחר. עוד קודם שבא לכלל 'ראוי לשאת ולתת בנכסי אביו'. בעצם מהותו, יהודי עשיר הוא, העשירות ירושה לו מאבותיו. אולם, אם לא ידע מכך, עני הוא, עני מדעת ומימוש עושרו.

התורה הקדושה מודיעה לנו שההצלחה מסורה בידיים שלנו. הנתונים בשטח אינם מעלים או מורידים. יהודי איש מוצלח הוא בעצם הווייתו. אין מקום לספקות וחששות, משום שהיכן שישלח את ידו יצליח. נשמה של יהודי היא סיפור של הצלחה. הסכנה היחידה היא אי ידיעת העובדה הזו. ירשנו מאבינו יעקב חכמה מעשית. שכל ישר היורד ומחייה כל מחשבה, מעשה ופעולה. לכל רגע יש מעשה פעוט ומדויק, נכון לזו השעה. אור השכל הופך את האדם לבריה אחרת. מנשא את שגרת החשיבה אל מעבר למאורעות ולשיח הבריות. המחשבה דבוקה בתכלית הפנימית שבכל דבר, לא במקרי הזמן, פגעיו והתנהגותו ההפכפכה. בואו ננצל את זה.

שו"ת חורף הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

מכתב של עופרה קורניק מירושלים: שלום לכבוד הרב. בשעה טובה ומוצלחת אני עומדת להתחתן בעוד פחות מחודש ימים, וברצוני לשאול את הרב כמה שאלות אודות המנהג שהחתן והכלה צמים ביום חתונתם:

א) מה הטעם לצום זה? הרי זה יום שמחה ולא יום של צער? (כך לפחות אני מקווה...)

ב) האם יש הבדל בין החתן לכלה בחיוב צום זה?

ג) האם יש שינויי מנהגים בקרב העדות השונות ביחס למנהג זה?

ד) החופה שלנו נקבעה בעז"ה לשעה 19:00 בערב, וגם זה לא סופי כידוע במחוזותינו... האם אנו צריכים לצום עד החופה או אפשר לשבור את הצום בצאת הכוכבים?

לתשובה מהירה אודה.

תשובה: כתב הרמ"א[א] שנוהגים שהחתן והכלה מתענים ביום חופתם, ושני טעמים עיקריים נאמרו בטעם מנהג זה:

א) אם יהיה מותר לחתן ולכלה לאכול ולשתות יש לחשוש שיבוא לידי שכרות ולא תהיה דעתם מיושבת עליהם בזמן החופה.

ב) מאחר שיום החתונה הרי הוא לחתן וכלה כמו יום כיפור שנסלחים בו עונותיהם[ב].

הפוסקים[ג] הביאו כמה מקרים בהם ישנו הבדל בין הטעמים השונים:

א) אם החופה והקידושין נעשים לאחר צאת הכוכבים - לפי טעם ראשון צריכים הם לצום אף לאחר צאת הכוכבים שהרי העיקר שיהיו מיושבים בדעתם בשעת החופה, וזמן החופה עדיין לא הגיע, אבל לטעם השני יש לומר ש'יום המחילה' כבר הסתיים[ד].

ב) אם החופה והקידושין נעשים לפני השקיעה - לפי טעם ראשון אינם חייבים להשלים את הצום עד צאת הכוכבים[ה], אבל לטעם השני יש לומר שצריכים להשלים מאחר שזהו 'יום' מחילה שלהם.

ועיין מקרים נוספים בהערה[ו].

ולמעשה במקרה שהחופה נערכת לאחר צאת הכוכבים אפשר להקל ולסמוך על הטעם השני, ולאפשר לחתן ולכלה שקשה עליהם הצום לאכול ולשתות, מאחר וכל מנהג תענית זו אין לו שורש ומקור בגמרא, אך בוודאי יקפידו לא לשתות משקה המשכר[ז].

ומדברי הרמ"א מבואר שאין לחלק בין החתן לכלה, אולם יש מהפוסקים שכן מחלקים בין החתן לכלה וייתכן שגם זה תלוי בב' הטעמים דלעיל ואכמ"ל[ח].

עוד יש לדעת שהמנהג בקרב הרבה מקהילות בני ספרד לא לחוש לתענית זו כלל, והם אינם צמים ביום החתונה ומנהג זה לא התפשט אצלם ויש לייעץ לחתנים שביום החתונה יעסקו בלימוד תורה בתענית דיבור[ט] (ומכל מקום יקפידו לא לשתות משקה המשכר קודם החתונה).

ויש לדעת שיש ימים שלא מתענים בהם תענית זו כמבואר ברמ"א או"ח סימן תקע"ג סעיף א' ובמשנה ברורה שם.

מזל טוב!

א - שו"ע אבן העזר סימן ס"א.

ב - ועיין בשדי חמד מערכת חתן וכלה סוף אות ד' מה שיישב מדוע גם נשיא ומלך לא מתענים ביום עלייתם לגדולה שהרי על כולם נאמר שמוחלים להם כל עונותיהם.

ג - עיין בית שמואל על השו"ע שם ס"ק ו', ופתחי תשובה שם אות ט'.

ד - ונתקשיתי בזה שאם החופה היא אכן אחר צאת הכוכבים אז מה שייך לצום את היום שלפני, הרי אין יום זה קשור כלל ליום החתונה ונמצא שמוחלים עונותיו רק ביום הבא והוא צם את היום הקודם? ומהגרש"א שטרן שליט"א שמעתי יישוב על דרך הדרש שחתונה נחשבת כבניית ומשכן ובניית אבן מחורבות ירושלים ובקדשים הלילה הולך

אחר היום ודפח"ח.
ה - וכן פסק ברמ"א לסימן תקס"ב סעיף ב'. וע"ע בב"ח סוף סימן תקס"ב.
ו - מקרים נוספים בהם יש נפ"מ בין הטעמים השונים: א) אם אב מקדש בתו כשהיא קטנה האם על האב לצום או לו שלטעם הראשון כן ולטעם השני לא כי זה לא יום סליחה ומחילה שלו ב) כאשר הקידושין נעשים ע"י שליח האם על החתן לצום או על השליח לצום וזה תלוי בב' הטעמים ודו"ק, ועיין ב'קדושת לוי' פרשת חיי שרה שפירש על פי זה מדוע אליעזר אמר 'לא אכל עד אם דברתי דברתי' ע"ש ג) ולענ"ד נראה לומר נפ"מ נוספת האם יש לצום ביום הקידושין או ביום הנישואין ופלא בעיניי שלא הזכירו הפוסקים נפ"מ זו.
ז - חכמת אדם כלל קכ"ט סעיף ב' ומשמע שניתן להקל גם שלא בשעת הדחק.
ח - עיין ב'קדושת לוי' לפרשת חיי שרה מה שכתב בעניין זה, וכן בן איש חי חלק א' פרשת שופטים סעיף י"ג ושדי חמד מערכת חתן וכלה אות ד'.
ט - ילקוט יוסף 'שובע שמחות' - נישואין, פרק ג' סעיף א', ועיין שם עוד בהרחבה בעניין זה.

סיפור לשבת

אחד מששת הגיבורים*

מספרים, כי בבגדאד היה סוחר אמיד שנודע גם כקלע אמיץ וגיבור מאין כמוהו, עד שכל ערביי האזור רעדו מפניו. שמו היה אפרים קרעין. הוא אף היה אחד משׁשׁת הגיבורים אמיצי הלב שעלו אחר פטירת רבינו עבדאללה סומך זיע"א, איש על כתף חברו, עד שהגיעו לראש חומת קברו של יהושע

כהן גדול שקבור בבגדאד, פתחו את בריחי שערי החצר וקברו שם את רבנו עבדאללה, בניגוד להוראות המושל שהיה שונא ישראל. כששמע הבן איש חי זיע"א על אפרים, ביקש ממנו להיות לו כשומר ראש ומלווה. אפרים נענה בחפץ לב ועם זאת לא הסכים לקבל תשלום על שירותו.

ומספרים, כי פעם אחת התלווה אפרים למסעו של הבן איש חי לכפר בו קבור עזרא הסופר, ואפרים בחר לקחת עמו את רעייתו ובנו הקטן. אך איתרע מזליה ונתהפכה הסירה בה שהו רעייתו ובנו, וכל החיפושים אחר גופות הטובעים עלו בתוהו. הבן איש חי נחלץ לעזרתו של שומר ראשו, נעמד בעצב על גדות הנהר, לחש בפיו בקשות שונות, ולאחר מכן פנה אל הנהר ואמר: "נהר נהר, מחר אנחנו חוזרים לבגדאד, הוצא את גוויות הנטבעים, כדי שנוכל לקחתם יחד איתנו". וראו זה פלא, הנה אך יצאו אלו המילים מפיו - מיד עלו הגוויות על פני המים וצוות החילוץ משה אותם אל החוף. כולם עמדו שם נדהמים למראה עיניהם, וגוי אחד שעמד שם אף הגדיל לעשות בנופלו למרגלות הבן איש חי תוך שהוא מנשק רגליו ומצהיר: "הא־לקים של היהודים - הוא האל האמיתי".

מסייע ברוח קודשו ליושבות על המשבר

מספרים, כי פעם אחת התקשתה בלידתה אשה יהודייה בבגדאד, ונמצאה בסכנה גדולה. כל מאמצי הרופאים עלו בתוהו. הוריה אף הביאו מספר רבנים בשכר שיקראו תהלים ליד חדרה - אך גם זה לא סייע לה באותה עת. בצר להם פנו ההורים אל חביבה אל־מאשטי, שהיתה בת ביתו של הבן איש

חי זיע"א, בבקשה שתבקש את ברכת הרב. אך התקרב משרתו של הבן איש חי אל חדרו, על מנת לבשר לו על בואה של חביבה ועל בקשתה, נפתחה הדלת ובפתח עמד הבן איש חי שמיהר למסור לידי המשרת פתק שבו רשם סגולה אחת, תוך שהוא מוסיף ואומר: "רוץ ותן פתק זה לחביבה אל־מאשטי ואמור לה שתמהר ללכת אל היולדת ולשים פתק זה על בטנה". ראו זה פלא, כל זאת עשה ברוח קודשו עוד קודם שמשרתו הספיק לומר מילה בעניין. מספרים, כי חביבה לקחה את הפתק, נישקה אותו ועשתה כדברי הרב. זמן לא רב אחר כך כבר זכתה האם המאושרת להחזיק בחיקה בן זכר, וכשמלאו לו שמונה ימים - קראו לו יוסף, על שם רבנו יוסף חיים, זיע"א.

המשך בעמוד הבא...

מציאת נעדרים

מספרים, כי פעם קרה בבגדאד, שאחר שבחור ובחורה התארסו, גילה הבחור המאורס כי לארוסתו יש מחלה בעיניה ועל כן החליט לבטל את האירוסין. הדבר פגע קשה בבחורה, ובצר לה עזבה את ביתה ועקבותיה נעלמו. כל מאמצי ההורים והמשטרה למוצאה - עלו בתוהו. לאחר שהחיפושים אכן לא נתנו תוצאות תקווה, פנו ההורים אל הבן איש חי, וסיפרו לו על מקרה מצער זה, אולי מן השמים יגלו לו את הנסתרות. כאשר שמע את הסיפור, שלח את משרתו ואמר לו: "לך אמור להם כי בתם חיה ובריאה ונוסף לכך בקרוב תהיה שמחה גדולה, וכעת היא נמצאת אצל דודתה ברחוב פלוני". וכך היה, ממש על פי רוח קודשו, והתברר כי דודתה הסתירה אותה בביתה עד שתירגע מפרידתה הקשה, וכן עוד, לא עבר זמן רב עד שהכיר הבחור בטעותו, וגעגועיו לנערה בשל היותה בעלת מידות- טובות לא נתנו לו מנוח, ועל כן חזר בו מהחלטת הביטול והחליט לקחת את הנערה לאישה, ואכן הייתה שמחה גדולה.

זרע בר קיימא למולא קוצייק

מספרים, כי הרבנית, רעייתו של המולא קוצ"ק הוא החכם- רבי רחמים מלמד הכהן זיע"א, הייתה בהריון בתחילה, שש פעמים, אך רק בת אחת, השלישית בסדר הלידות, שרדה בס"ד את אלו ההריונות והצליחה לגדול וברבות הימים אף להקים משפחה. שאר אחיה ואחיותיה נפלו הם עוד בעת ההיריון, או שנפטרו עוד בהיותם רכים בשנים. ליבם של רבי רחמים, שהיה מגדולי רבני שיראז בפרס, ורעייתו הרבנית - היה רצוץ וכאוב. בהריון הבא, כאשר הייתה הרבנית בחודש התשיעי להריונה, כבר לא יכול היה רבי רחמים לשאת את הכאב, ועל אף הפצרותיה של רעייתו הרבנית ושל אביה, החליט להתלוות לשיירת עשירים שעשתה את דרכה לקברו של עזרא הסופר ויחזקאל הנביא בבגדאד, ולשאת שם תפילה להצלחת הלידה.בדרך, התענה רבי רחמים ולא בא אוכל לפיו, לכפרת עוונותיו. באחד הכפרים בדרך, קיבל רבי רחמים טלגראף שבישר לו כי בסימן טוב נולד לו בן. וכך, כשהוא מלא דאגה לרעייתו וחששות רבות לגורל בנו ותוך שהוא מיצר על שלא נמצא בעירו, הגיע רבי רחמים יחד עם השיירה לציון עזרא הסופר. ראשית כל הלך לטבול לטהרתו, אחר כך לבש בגדי לבן, השתטח על הקבר ואחר כך קרא תהלים בכוונה עצומה עד לאשמורת הבוקר. אז, פנה לתלמידי החכמים שישבו בסמוך לקבר ואמרו תיקון חצות, וביקש מהם שיקראו תהלים במניין, ונתן להם מראש שכר כספם על כך. כששאלו לשם התינוק, ענה להם רבי רחמים שיתנו לו שם כרצונם, והם קראו לו עזרא ציון, על שם עזרא הסופר והציון שלו. מיהר רבי רחמים ושלח לעירו בטלגרף את השם שנבחר. אחר כך פנתה השיירה לקבר יחזקאל הנביא, שם עשה רבי רחמים את אותו סדר שעשה בקבר עזרא הסופר. ומספרים, כי ארבעים יום היה רבי רחמים בבגדאד, ובאחד הימים פגש ביהודי בשם פרגי שהיה אחד המתפללים בבית-הכנסת בו התפלל הבן איש חי זיע"א. פרגי, שכבר שמע את סיפורו של רבי רחמים, החליט לקחת אותו באחד הבקרים לבית הכנסת של הבן איש חי. הלך עמו רבי רחמים, ושם כתב במכתב את סיפורו בקצרה, תוך שהוא מוסיף לדברים אלו כמה טעמים מתוקים בראשי וסופי תיבות על שמו של הבן איש חי - "יוסף חיים'. אחר כך לקח אותו פרגי לבית הבן איש חי, שם סיפר לבן איש חי על רבי רחמים שהוא רב ודרשן של שיראז, ונתן לו את מכתבו. קרא הבן איש חי את המכתב, ומיד כשסיים קם על רגליו, הניח שתי ידו על ראשו של רבי רחמים והחל מתפלל עליו. התבייש רבי רחמים שהבן איש חי עומד ואילו הוא יושב ועל כן ניסה לעמוד, אך הבן איש חי לא נתן לו, והמשיך בלחש בתפילתו במשך כרבע שעה(!) כשסיים, ישב וניחם אותו ובירך אותו שבעזרת ה' יתברך יהיה לו בן קיימא. וכתב רבי רחמים ביומנו כי "שבח לאל ברכתו עשה פרי", וברוך ה' זה הילד שנקרא עזרא ציון גדל להיות רב וגאון עצום בתורה ובמדע, ולימים התפרסם בעיקר בעקבות פרסום ספרו התכול - מילון ארמי עברי - שנמצא בימינו כמעט בכל בית-מדרש בעולם!

אחר כך נולדו בס"ד לרבי רחמים ולרעייתו הרבנית עוד שני ילדים, בת ובן, שלפחות אחד מהם נולד כבר בארץ, אחרי שהמשפחה עלתה אליה והתיישבו בירושלים, שם המשיך לעמוד בקשר עם הבן איש חי, כמובא באחד הסיפורים. וכששמע רבי רחמים על פטירתו של מורו ורבו - ישב וכתב עליו דרוש ומספד, אותו פרסם לימים בספרו הנודע 'כסא רחמים'. כיום, פזורים עשרות רבות מצאצאיו ברחבי ארץ הקודש, וכה רבים הם עד כי כמעט אין מכירים אלו את אלו.

* מתוך קיצור שבחי הבן איש חי

שביבים / שאול שיף

טיפים חכמים לנהיגה בטוחה*

הנה טיפים קטנים וחכמים, שיכולים לשמור על הבטיחות שלנו ושל משפחתנו בזמן שאנו נמצאים על הכביש.
אלו הם 14 הטיפים שעלולים להציל חיים על הכביש. ובחרת בחיים.

1. תיקון החלקה

כאשר יורד גשם רב, הצטברות מים מתחת לגלגלים יכולה לגרום לאיבוד שליטה על הרכב, להחלקה ולהסתחררות. האינסטינקט הראשוני של רוב האנשים במקרה של החלקה הוא להאיץ ולנסות להפנות את ההגה לתיקון הסטייה, אך זהו הדבר המסוכן ביותר שאתם יכולים לעשות בזמן החלקה. אם אתם מאבדים שליטה על הרכב עקב החלקה על מים, שמרו על קור רוח, אתרו אזור פנוי והפנו אליו את הרכב. הורידו את הרגל מדוושת הגז וסעו לכיוון האזור הפנוי.

2. התמודדות עם צמיג שהתפוצץ

לפעמים אנו נוסעים על הכביש המהיר, ולפתע אחד הצמיגים פשוט מתפוצץ עקב נסיעה על חפץ חד, או שחיקה. מצב כזה יכול לגרום לאובדן שליטה חמור על הרכב, וחשוב לדעת מה לעשות במקרה שכזה, כיוון שרוב האנשים עושים את הדבר ההפוך, ובכך מסכנים את עצמם ואת הנהגים האחרים על הכביש. כאשר מתפוצץ צמיג באמצע הנהיגה, הרכב סוטה לכיוון בו נמצא הצמיג התקול. רוב האנשים פשוט לוחצים על דוושת הגז בכל הכוח ומסובבים את ההגה לכיוון ההפוך מכיוון הסטייה, אבל במקום לנסות לתקן את הסטייה, עליכם להמשיך לכוון את הרכב לכיוון אליו הוא סוטה, ולהחנות אותו בצד הכביש.

3. כיוון מראות צד

אחד הדברים הראשונים שאנו לומדים בשיעורי הנהיגה הוא לכוון את מראות הצד שלנו, ועם זאת נהגים רבים עדיין לא יודעים כיצד יש לכוון את המראות. רבים מאיתנו מכוונים את מראות הצד כך שנוכל לראות את הקצה האחורי של הרכב שלנו, אך האמת היא שעדיף לכוון את המראות כך שקצה הרכב יהיה בדיוק מחוץ לטווח הראייה. כיוון המראות בדרך השגויה גורם להופעה של "שטחים מתים" בשדה הראייה שלכם.

4. בחירת מוזיקת רקע

מחקר ישראלי מצא כי קצב הלב של נהגים שלא שמעו מוזיקה בזמן הנהיגה השתנה באופן תדיר, על פי המתרחש על הכביש, ואילו קצב הלב של נהגים שהאזינו למוזיקה בזמן הנהיגה נשאר קבוע, כלומר הנהגים ששמעו מוזיקה נשארו רגועים יותר גם נוכח דרך בעייתית. בנוסף מצא המחקר כי לא כל סוג מוזיקה מתאים לנהיגה, וכי האזנה למוזיקה בעלת מקצב מהיר מדי (כמו המקצבים האופייניים למוזיקה אלקטרונית) גורם להכפלה של כמות התאונות.

5. שחרור צמיג שהתחפר בבוץ

אחת הבעיות הנפוצות ביותר בזמן נהיגה בחורף או נהיגת שטח היא שלוליות בוץ עמוקות הגורמות לצמיגים שלנו להתחפר בהן. האינסטינקט הטבעי שלנו יגרום לנו לנסות לעשות את אותה הפעולה יותר חזק, כלומר ללחוץ על דוושת הגז בכל הכוח, אבל כדי לפתור את הבעיה פשוט צריך לגרום לגלגלים לעלות על משטח בעל חיכוך. הניחו את המשטח המתאים לפני הגלגלים הקדמיים, וסעו עליהם באיטיות כדי ליצור חיכוך ולגרום לרכב לצאת מהבוץ בקלות. משטחים מתאימים במיוחד הם ענפי עצים, קרשים (בלי מסמרים!) או חתיכות בד עבות, למשל השטיחון מתוך הרכב שלכם.

6. מניעת סינוור

כאשר אנו נוסעים בלילה גובר הסיכוי שנהג שנוסע אחרינו יסנוור אותנו עם פנסי הדרך (אורות גבוהים). במראות רבות קיים מתג קטן מתחת למראה, הגורם לה לעמוד בזווית המונעת את הסינוור, ועם זאת מאפשרת לכם לראות את המתרחש מאחוריכם. בדקו אם גם ברכב שלכם מראה אחורית שכזו, ואם לא, שקלו לרכוש אחת כדי למנוע סינוור מסוכן בזמן הנהיגה.

7. נהיגה בטוחה בגשם

כאשר גשם רב יורד, הוא נוטה להצטבר על הכביש ולגרום להופעת שלוליות מסוכנות. המים נוטים להצטבר בדרך כלל בנתיבים הקיצוניים של הכביש, בעקבות הצורה הקמורה של הכביש עצמו. העדיפו לנסוע בנתיב האמצעי של הכביש המהיר כדי להימנע ממפגש לא נעים עם שלוליות המים.

8. מניעת אדים על השמשה הקדמית

כאשר הטמפרטורות יורדות האוויר לא מסוגל לשמור על הלחות שבו בצורה מיטבית, ולכן הלחות מתעבה על השמשות שלנו ויוצרת האדים המסתירים את הדרך. כדי למנוע את הופעת האדים, חצו תפוח אדמה, ומרחו את הצד החתוך שלו על הצד הפנימי של השמשה. אל תנגבו את השמשה, והניחו לה להתייבש מעצמה. תפוח האדמה ישאיר שכבה על השמשה שלא תאפשר לאדים להתעבות עליה.

9. הסרת מדבקות מהשמשה

ככל שהרכב נמצא אצלנו זמן רב יותר, כך מצטברות על השמשה שלו מדבקות רבות, חלקן מדבקות המציינות שהרכב עבר טסט, וחלקן מדבקות המאשרות כניסה או חנייה לאזורים מסויימים.

לפעמים קשה מאוד להסיר את המדבקות האלה, והצטברות שלהן יכולה לגרום לחסימה מסוכנת של שדה הראייה שלנו. אם אתם מתקשים להסיר מדבקה שכזו, השתמשו בצמר גפן טבול באצטון או בספריי שמן WD-40. לשני החומרים האלו יש יכולת להמיס את הדבק, ולאחר המתנה של מספר דקות ושיפשוף חוזר בצמר גפן טבול במים חמים, המדבקה תרד ללא מאמץ.

10. סמן חנייה

אם גם לכם יש בעיה לאמוד נכון את המרחק עד לקיר בזמן חנייה ברוורס, נסו לתלות כדור טניס מתקרת החנייה, כך שהכדור יגע בשמשה האחורית של הרכב כאשר אתם נמצאים במרחק מספיק מהקיר. כך תדעו תמיד מתי את קרובים מספיק לקיר, בלי להוציא כסף על חיישנים אלקטרוניים יקרים.

11. ניקוי פנסים קדמיים

לאורך הזמן הפלסטיק המגן על הפנסים הקדמיים שלנו מתערפל ונהיה אטום, כלומר, הוא פוגע ביעילות הפנסים, מצב שיכול לגרום לסיכון בזמן נהיגה בלילה או בחורף. כדי לנקות את הפנסים בקלות, מרחו עליהם מעט משחת שיניים מלבינה ושפשפו היטב עם מטלית יבשה. לאחר כ-30 דקות, שטפו את משחת השיניים עם מים ויבשו היטב את הפנסים.

12. שמירה על הבריאות בזמן הנהיגה

אתם נוסעים ברכב מדי יום, ובכל פעם שאנו עושים זאת אנו מסכנים את בריאות עמוד השדרה שלנו על ידי ישיבה המסכנת את הבריאות. לחצו כאן כדי ללמוד כיצד עליכם לשבת בזמן הנהיגה כדי להימנע מפגיעה בגב.

13. מניעת פגיעה ברכב

רכים מאיתנו נוהגים להתעלם מחפצים קטנים המונחים על הכביש, ופשוט לנסוע מעליהם, אך התנהגות זו יכולה לגרום נזק חמור למנוע. כאשר אנו נוסעים מעל שקיות ניילון, ניירות עיתון או חפצים קטנים (אבני חצץ או ענפים), אנו יכולים לגרום לאותם חפצים לעוף כלפי מעלה, ולהיתקע באחת ממערכות הרכב שלנו, בעיקר הרצועה או מערכת הפליטה. חפצים אלה יכולים לגרום לנזקים ולהוביל לטיפול יקר, ולכן מומלץ תמיד לפתוח עין על הכביש ולהימנע ממכשולים, גם כאשר מדובר בשקיות פלסטיק תמימות.

14. תיקון עיקום בפח

אמנם לפגיעות בפח הרכב אין השפעה על טיב הנהיגה שלנו, אך הן לא אסטתיות וגורמות לעוגמת נפש רבה. בפעם הבאה שיש לכם פגיעה בפח, אין צורך להגיע עד לפחח. מרחו על הפגיעה מעט סבון נוזלי, והשתמשו בפומפה רגילה כדי "לשאוב" את הפגיעה החוצה.

* מעצותיו של גיא זהבי

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים
בדואייל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il